

NIVELUL DE CUNOȘTINTE DE SĂNĂTATE ORALĂ ÎN DOUĂ ȘCOLI DIN MEDIUL RURAL ȘI URBAN

ORAL HYGIENE KNOWLEDGE IN TWO SCHOOLS FROM RURAL AND URBAN AREAS

Meda Romana Simu¹, Ioana Tosa¹, Anca Mesaros¹, Cristina Borzan²,

¹ Facultatea de Medicină Dentară, UMF Iuliu Hațieganu, Cluj Napoca

² Facultatea de Medicină, UMF Iuliu Hațieganu, Cluj Napoca

Autor corespondent: Anca Mesaros, e-mail ancames@yahoo.com

Abstract:

In daily dental practice we encounter children with poor oral hygiene and multiple decays. Starting from the premise that these situations occur due to lack of education in oro-dental health, the purpose of this study was to analyse the knowledge in oral hygiene of pupils in classes I to VIII. A cohort of 100 pupils with rural and urban origin was evaluated. We performed a descriptive observational study using a structured questionnaire of 20 items, questions with pre-formulated answers on visits to the dentist, oral hygiene notions and habits. The collected data were statistically processed. There were some significant differences between the two environments but the knowledge regarding oro-dental hygiene and the correct brushing techniques proved to be poor in both environments. The study indicates an acute necessity of consistent, systematic and long-term prevention programs, knowing that the child's oral health supports the dento-periodontal status of the future adult.

Key-words: oral hygiene, rural school, urban school, oral health information

Introducere

Sănătatea orală, ca și componentă a sănătății generale a organismului, este determinată și influențată de aceiași factori și este privită ca un determinant important al calității vieții. În România, în ultimii ani, s-a constatat creșterea incidenței tuturor afecțiunilor dentoparodontale, ca urmare a consumului mare de produse rafinate, adresabilității scăzute pentru controalele dentare preventive, neglijării igienei cavității orale dar și probabil unei lipse de informare a pacienților privind noțiunile de educație pentru sănătate.

Îndepărtarea plăcii bacteriene și prevenirea acumulării ei pe suprafețele dentare și gingivale reprezintă condiția esențială pentru menținerea sănătății orale [11, 12]. Acest lucru se realizează prin însușirea și practicarea unui periaj dentar corect și prezentarea la medicul dentist pentru dispensarizare periodică, tratamente profilactice sau curative atunci când acestea se impun. Pentru dobândirea unei dentații permanente sănătoase și creșterea adresabilității este necesară o bună colaborare între părinte, copil și medic dentist.

Promovarea sănătății orale și prevenirea

îmbolnăvirilor orale a fost, de la început, unul dintre obiectivele principale în practica stomatologică. O mare parte a succesului prevenției în sănătatea orală are la bază comportamentul și deprinderile de zi cu zi ale pacienților, iar medicul dentist trebuie să acorde o atenție deosebită educării acestora asupra manoperelor personale de igienizare orală. Astfel, trebuie avute în vedere strategii de educare și cooperare a pacienților, promovare a metodelor mecanice și chimice de control a plăcii bacteriene, a fluorizărilor și sigilărilor, precum și autoexaminarea cavității orale [4, 12].

Pe lângă cadrele medicale care coordonează și îndrumă întreaga activitate profilactică de specialitate, un rol important revine cadrelor didactice și părinților care pot contribui la însușirea și consolidarea deprinderilor de igienă orală [1, 6, 9].

Totalitatea măsurilor de profilaxie a cariei dentare sunt eficiente pe termen lung doar dacă pacienții sunt motivați în acest sens. Cu această ocazie se va efectua evaluarea riscului carios individual, manopere de profilaxie dar și programarea la controale periodice în funcție de cario-receptivitatea fiecărui pacient în parte [2, 5, 9].

S-a observat că elevii care au o sănătate orală precară sunt mai susceptibili să se confrunte cu scăderea performanțelor școlare datorită patologiei dureroase ce poate fi însoțită de lipsa odihnei, scăderea concentrării sau absențe școlare [7].

Lucrarea de față își propune să analizeze pe baza unui chestionar, cunoștințele legate de igiena orală, ale unor elevi aparținând claselor primare și gimnaziale de la două școli din județul Cluj (una din mediul urban și una din mediul rural). De asemenea, scopul acestui studiu a fost și de a informa copiii asupra importanței menținerii unei igiene orale optime și instruirea în vederea însușirii unor tehnici corecte de periaj și de folosire a mijloacelor auxiliare de igienă.

Material și metodă

Studiului s-a realizat pe un lot de 100 de elevi cu vârsta cuprinsă între 9 și 15 ani, 50 cu proveniență din mediul rural (30 de fete și 20 de băieți) și 50 de elevi din mediul urban (27 de fete și 23 de băieți). S-a urmărit evaluarea nivelului de igienă a cavitații orale în corelație cu nivelul educației elevilor în acest domeniu. Fiecare elev a completat un chestionar legat de prima vizită la dentist, tehnica de periaj a dinților, numărul periajelor, metodele auxiliare de igienizare orală pe care le folosesc, cât de des își schimbă perișorul de dinți, frecvența ingestiei de carbohidrați între mese și rolul periajului dentar.

Datele colectate din chestionare au fost introduse într-o bază de date și prelucrate corespunzător cu ajutorul aplicației Microsoft Excel. A fost ținută și câte o lecție interactivă despre sănătatea orală, iar la început câțiva elevi s-au oferit voluntari să le arate colegilor, pe un model de studiu, tehnica folosită acasă pentru efectuarea periajului dentar. Această demonstrație a avut rolul de a identifica în tehnicile individuale de periaj a unor eventuale probleme sau greșeli de aplicare, pentru a fi corectate. Li s-a explicat copiilor necesitatea efectuării igienei orale minim de 2 ori pe zi, importanța periajului dentar seara și obligativitatea efectuării periajului după consumul de carbohidrați și sucuri naturale sau carbogazoase, precum și noțiuni despre alimentele carioprofilactice dar și cariogene.

În partea a doua a lecției s-a demonstrat,

pe același model de studiu, o tehnică de periaj corectă (tehnica Bass modificată), modul în care se folosește ața dentară, explicându-se totodată și importanța igienizării limbii, obrazilor și spațiilor interdente. La sfârșitul orei, elevii au primit perișore dentare, paste de dinți, pliante și planșe educative referitoare la importanța igienei orale, cu ilustrații referitoare la modul de apariție a cariei dentare, tehnica corectă de periaj dentar și utilizarea unor mijloace auxiliare de igienă orală.

Rezultate și discuții

Analiza răspunsurilor la fiecare întrebare s-a făcut în special prin comparație (mediul urban/rural), dar și pe sexe (fete/băieți) fapt care poate ajuta în stabilirea unei strategii optime în educația sanitară a copiilor.

Majoritatea elevilor din mediul urban, 98% care au răspuns la chestionar au declarat vizite anterioare la medicul dentist, în timp ce 20% dintre cei din mediul rural nu au fost niciodată într-un cabinet dentar, acest lucru reprezentând un prim motiv de îngrijorare pentru sănătatea orală a acestor copii. Dacă unul din cinci copii din mediul rural nu este dispensarizat din punct de vedere al sănătății orale prezintă șanse crescute ca în viitor să dezvolte carii multiple, simple iar mai apoi complicate, ajungând în timp la gangrene, parodontite apicale iar în final la pierderea precoce a dinților.

În urma acestei întrebări se observă că prima vizită la dentist, la 54% dintre elevii din mediul urban a fost înainte ca aceștia să împlinescă vârsta de 7 ani, pe când 63% dintre cei din mediul rural s-au prezentat la dentist între 7 și 12 ani. Doar 27% din copii din mediul rural au vizitat medicul dentist înaintea vârstei de 7 ani. Sub 10% din elevii ambelor medii declară că au fost la medicul dentist doar după vârsta de 12 ani. Astfel, majoritatea participanților la studiu s-au prezentat la consult în perioada dentiției temporare și mixte, perioadă favorabilă pentru a face prevenția și profilaxia cariei dentare dar și identificarea sau prevenirea apariției sau agravării unor anomalii dento-maxilare.

Analizând răspunsurile multiple la această întrebare, aflăm că motivul principal al prezentării la medicul dentist în mediul rural este durerea (46%) și eventual observarea unei

carii (44%). În mediul urban durerea reprezintă 22% din motivele declarate drept cauză a prezentării la cabinetul dentar, însă și aici elevii au sesizat aproximativ în aceeași măsură (42%) existența unei carii. În mediul rural 32% dintre elevi s-au prezentat la dentist pentru control periodic, pe când la școala din mediul urban doar 2% au făcut acest lucru, fapt care ar trebui să ridice un mare semn de întrebare în ceea ce privește metodele de educație și promovare a sănătății orale. Problemele estetice nu ridică o problemă foarte importantă la această vârstă, doar 6% din subiecții din mediul urban și 4% din mediul rural prezentându-se pentru acest motiv. Procentajul celor care nu-și aduc aminte motivul prezentării la dentist este mai mare la subiecții din mediul urban (14%) față de cei din mediul rural (4%).

Făcând analiza pe sexe la această întrebare, constatăm că nici un băiat din mediul rural nu s-a prezentat la dentist pentru probleme estetice sau control periodic, ci mai mult pentru durere și carii, față de cei din mediul urban, care s-au prezentat pentru control periodic într-un procent de 26% și pentru probleme estetice în procent de 4%. Totuși procentajul prezentării pentru durere (22%) și carii (48%) este mare și la subiecții din mediul urban. Tot la aceeași întrebare, 37% din fetele care provin din mediul urban s-au prezentat în cabinetul de medicină dentară pentru control periodic și carii, pe când fetele din mediul rural s-au prezentat într-un procent mai mare pentru durere (56%) și carii (43%).

Aceste date evidențiază un nivel mai scăzut al educației privind igiena orală la subiecții din mediul rural, aceștia apelând la medicul dentist doar în momentul apariției cariilor și durerii dentare, fapt îngrijorător pentru sănătatea și evoluția aparatului dento-maxilar. Majoritatea problemelor dento-parodonrale pot fi prevenite prin controale stomatologice periodice, importantă ar fi astfel conștientizarea părinților asupra necesității controalelor dentare profilactice periodice. De fapt, analizând diferențele între mediul rural și cel urban putem aprecia că nivelul noțiunilor de educație pentru sănătate orală a părinților poate avea, la această vârstă, o mare influență asupra copilului.

Un procent mare, atât dintre copiii din mediul urban (68%), cât și rural (71%) sunt

însoțiți întotdeauna la dentist de către părinți sau alți aparținători. Acest aspect este relevant deoarece și părinții/aparținătorii trebuie să participe la momentul în care medicul dentist explică micului pacient tehnica de periaj corectă și mijloacele auxiliare de igienă orală. În acest fel, aceștia pot verifica ulterior dacă copiii se spală corect pe dinți după tehnica recomandată. În mediul rural 17% dintre elevi au declarat că sunt însoțiți rar la cabinet, 7% câteodată și 5% niciodată, față de elevii școlii urbane care doar în proporție de 6% sunt însoțiți rar și 24% câteodată.

Un procentaj foarte mare din subiecții chestionați, atât din mediul rural (88%), cât și din mediul urban (76%) au învățat o tehnică de periaj de la mamă. Unii elevi au răspuns că au fost învățați să se spele pe dinți de ambii părinți sau doar de tată. Dintre elevii din mediul rural 8% au învățat tehnica de periaj de la frați, surori sau bunici și nici unul de la un cadru medical. Doar 6% dintre elevii din mediul urban au învățat tehnica de periaj de la medicul dentist, ceea ce ridică o problemă îngrijorătoare legată de lipsa educării populației de către medici în ceea ce privește igiena orală. Acest lucru duce la tehnici de periaj greșite, care vor fi scoase greu din rutina copilului. De aceea este extrem de important ca încă de la prima vizită în cabinetul stomatologic, atât copilul cât și părinții acestuia să beneficieze de explicațiile necesare menținerii unei igiene orale optime.

68% din elevii din mediul urban și 42% din mediul rural se spală pe dinți cu o frecvență corectă, adică de două ori pe zi, 30%, respectiv 36%, declară că își periază dinții o dată pe zi, lucru insuficient pentru a susține o igienă orală recomandată. Nici unul din elevii chestionați nu își efectuează igiena orală înainte să meargă la dentist, acesta fiind încă un aspect ce ține de educație. Faptul că 14% din subiecții din mediul rural se spală pe dinți ocazional, iar 8% se spală doar de 3 ori pe săptămână este un semnal de alarmă care impune măsuri urgente și specifice.

Analizând frecvența periajelor pe sexe, se poate observa o conștiințiozitate mai ridicată a fetelor față de băieți, atât în mediul rural, cât și urban în ceea ce privește frecvența periajelor zilnice. În schimb 15% din băieții de la școala rurală se spală pe dinți de 3 ori pe săptămână, 30% se spală ocazional, iar procentul fetelor la cele două categorii este mult mai mic, de doar

3%. Uneori, lipsa conștientizării și a unei motivații intrinseci referitoare la igiena orală zilnică duce la neglijarea acesteia. Astfel 58% din elevii din mediul rural și 28% din elevii din mediul urban au recunoscut că există zile în care nu se spală deloc pe dinți. Aceste rezultate îngrijorătoare subliniază încă o dată necesitatea stringentă a educației pentru sănătate și a conștientizării copiilor și părinților de necesitatea realizării igiene orale zilnice. În ceea ce privește repartizarea pe sexe, 65% dintre băieți și 53% dintre fetele din mediul rural admit ca există zile în care nu se spală pe dinți. La subiecții din mediul urban luați în studiu, aceste procente sunt mai mici: fete 22% și băieți 35%.

Numărul subiecților din mediul urban care se spală de două ori pe zi pe dinți este aproape dublu (60%) față de numărul celor din mediul rural (32%). Numărul celor care își efectuează igiena orală doar o dată pe zi este mai mare în școala rurală (48%) decât în cea urbană (28%). Puțini elevi își revizuiesc igiena orală după fiecare masă (2%-rural, 6%-urban). De aceea, după completarea chestionarelor, în timpul lecției de sănătate orală s-a insistat asupra necesității și importanței efectuării periajului dentar cel puțin de două ori pe zi.

Periajul dentar de dimineață este un aspect pe care mulți copii și adolescenți îl neglijează, 36% dintre subiecții luați în studiu în mediul rural și 22% dintre cei din mediul urban nu își efectuează igiena orală dimineața. Lipsa unei igiene corespunzătoare duce la dezvoltarea bacteriilor anaerobe în cavitatea bucală, mai ales în spațiile interdentare, la baza limbii, sublingual. Aceste bacterii produc în urma proceselor metabolice compuși cu sulf care dau respirației un miros neplăcut. De aceea s-a explicat elevilor importanța periajului dentar de dimineață, în special dacă uită să se spele pe dinți seara.

Analizând răspunsurile la această întrebare constatăm că doar jumătate din subiecții din mediul rural și 56% din subiecții din mediul urban declară că se spală seara pe dinți. 34%, respectiv 30% dintre elevi uită câteodată de igiena orală seara, iar 14%, respectiv 16% nu se spală niciodată înainte de culcare pe dinți. În cadrul activității educaționale copiilor li s-au oferit argumente referitoare la riscul major la care se expun dacă

nu se spală pe dinți înainte de culcare, știind că pe timpul nopții scade extrem de mult fluxul salivar și orice aliment restant fermentează, produce acid și demineralizează țesuturile dentare, constituind de asemenea un substrat nutritiv pentru bacteriile patogene din placa dentară.

Majoritatea elevilor execută mișcări orizontale (total contraindicate, în special la nivelul dinților frontali), orizontale și verticale sau toate cele trei tipuri de mișcări (circulare, orizontale și verticale). Sunt astfel evidente consecințele învățării unei tehnici de periaj incorecte și ineficiente. Doar 26% din elevii din mediul urban și 14% dintre cei din mediul rural folosesc mișcări verticale și doar 4% din ambele loturi execută mișcări verticale și circulare.

Rezultatele obținute arată că elevii acordă importanță și suprafețelor palatinale și linguale ale dinților în timpul periajului dentar în proporție de 82% în mediul urban și 78% în mediul rural. Chiar dacă procentele sunt încurajatoare, la lecția de profilaxie ținută după completarea chestionarelor, s-a evidențiat importanța periajului tuturor suprafețelor dentare. Un alt aspect important subliniat a fost curățarea limbii și a obrajilor la sfârșitul periajului dentar, explicând elevilor că multe din microorganismele cavității bucale se dezvoltă și pe aceste zone.

Majoritatea subiecților chestionați acordă câteva minute periajului dentar, însă fetele, atât din mediul urban (74%), cât și din mediul rural (53%) acordă mai mult timp periajului comparativ cu băieții, ce respectă timpul recomandat doar în proporție de 52% (mediul urban), respectiv 35% (mediul rural). Un procentaj foarte mare dintre băieții chestionați, acordă sub un minut periajului dentar, numărul celor care fac acest lucru fiind mai mare în mediul urban (26%), față de băieții din mediul rural (15%).

Jumătate dintre subiecții chestionați în mediul rural și 46% din subiecții din mediul urban își schimbă perișorul în momentul în care se uzează perii acesteia. Aproape o treime din elevi își schimbă perișorul la minim șase luni și respectiv un an dar au existat copii ce au declarat că nu și-au schimbat niciodată perișorul (6% mediul rural și 2% mediul urban). Doar 28% dintre elevii școlii urbane și 16% din cei ai școlii rurale își schimbă perișorul de dinți în mod

corespunzător. În instructajul realizat s-a explicat elevilor necesitatea schimbării periutei de cel mult o dată la 3 luni, pentru o eficiență ridicată în menținerea igienei orale.

Doar 60% din elevii școlii urbane și 50% din cei ai școlii rurale folosesc mijloace suplimentare pentru igienizarea orală. În mediul urban, cel mai uzitat mijloc auxiliar de igienizare în rândul copiilor participanți la studiu este apa de gură (36%), pe când în mediul rural, aceștia folosesc scobitorile în proporție de 30%. Ața dentară este folosită în procent destul de mic, 16% în mediul urban și 6% în mediul rural. S-a explicat elevilor modalitatea de apariție a cariilor în spațiile interproximale și s-au prezentat principalele mijloace auxiliare de igienă evidențiindu-se importanța folosirii acestora ca ajutor eficient în prevenirea cariei dentare.

Majoritatea elevilor luați în studiu servesc trei mese principale pe parcursul zile, aspect important pentru sănătatea acestora. Procentajul celor care mănâncă una sau două mese principale pe zi este mic și ușor mai crescut în mediul urban, fapt care poate sugera o frecvență mai crescută a gustărilor dintre mese.

Peste 90% dintre elevii chestionați servesc gustări între mese. Acest lucru crește riscul apariției cariei dentare în special asocierea dulciurilor cu produsele făinoase. Relația dintre glucidele alimentare fermentabile și caria dentară este astăzi o dovadă etiopatogenică certă și copiii trebuie conștientizați de mici, atât de către părinți, cât și de către cadrele didactice și medicul dentist asupra riscului la care se expun și oferite strategii pentru gestionarea acestei probleme. Copiilor le-au fost prezentate alternative alimentare cariprofilactice, însoțite de recomandări privind reducerea frecvenței și cantității dulciurilor concentrate (cu o cantitate crescută de zahăr), lipicioase (carnele) dar și a băuturilor carbogazoase, toate acestea fiind deosebit de periculoase pentru sănătatea orodentară.

Analizând răspunsurile la această întrebare putem observa că procentul subiecților din mediul urban luați în studiu (40%), care consumă hidrocarbonate o dată pe zi, este dublu față de procentul subiecților din mediul rural (20%). De asemenea, 26% dintre elevii școlii urbane consumă de mai multe ori pe zi hidrocarbonate, față de 14% dintre cei de la

școala rurală. O diferență importantă care reiese din analiza de mai sus este faptul că 66% dintre copiii chestionați în mediul urban consumă hidrocarbonate minim o dată pe zi, pe când 66% dintre elevii chestionați aparținând mediului rural consumă hidrocarbonate săptămânal sau chiar mai rar.

Alimentația cariogenă joacă un rol foarte important în depunerea plăcii bacteriene și mai departe în formarea proceselor carioase. S-a explicat elevilor nocivitatea consumului de dulciuri în exces.

Puțini elevi dintre cei chestionați se spală pe dinți după consumul de glucide, ceea ce duce cu siguranță la o creștere a incidenței cariei dentare la vârsta copilăriei, aspect nefavorabil pentru viitoarea sănătate orală a indivizilor. Procentajul celor care nu se spală deloc pe dinți este aproximativ același atât în mediul rural (36%), cât și în mediul urban (38%) și nu este deloc încurajator. Copiilor trebuie să li se facă educație sanitară la școala și acasă încă de mici, însă un aspect problematic îl reprezintă lipsa cunoștințelor părinților în acest domeniu. Aici, medicul dentist are un rol important: de a conștientiza atât copii cât și părinții asupra riscului consumului exagerat de dulciuri și sucuri naturale sau carbogazoase, atât asupra sănătății orale, cât și a sănătății generale a organismului.

Frecvența periajelor dentare după consumul de hidrocarbonate este mai mare la băieții din mediul urban (26%), față de fetele din aceeași școală (4%). Pe de altă parte, procentul băieților care nu se spală pe dinți după ingestia de hidrocarbonate este mai mare, atât în mediul rural, cât și în mediul urban (45%, respectiv 43%), față de sexul feminin din ambele medii de proveniență (33% mediul urban, 30% mediul rural), ceea ce subliniază faptul că fetele acordă mai multă importanță igienei orale la această vârstă.

Majoritatea răspunsurilor subiecților din mediul rural și urban luați în studiu consideră că rolul periajului dentar este să nu își piardă dinții și să nu le apară leziuni carioase. Aproximativ o treime dintre copiii din ambele medii de proveniență consideră că periajul dentar împăsoștează respirația. În timpul lecției de sănătate orală s-a explicat elevilor care sunt implicațiile cariei dentare asupra stării de sănătate: afectarea fizionomiei, perturbarea

masticației și fonației, cât și suferințe la nivel digestiv. Analizând răspunsurile elevilor se poate constata că fetele din mediul urban, cât și cele din mediul rural, pun accent mai mare pe prospețimea respirației dată de pasta de dinți.

Sănătatea orală a copilului este deosebit de importantă pentru statusul dento-parodontal al viitorului adult. Un aspect incontestabil este acela că micul pacient are o evoluție specifică a patologiei orale, de aceea el nu trebuie tratat ca un adult în miniatura. Datorită creșterii incidenței cariei dentare și a altor afecțiuni ale aparatului dento-maxilar în rândul populației și în special la copii și adolescenți, profilaxia ar trebui să reprezinte o prioritate în cadrul promovării sănătății oro-dentare [8].

Profilaxia nespecifică a cariei constă în motivarea pacientului, educația sanitară și detectarea pacienților cu carioreceptivitate crescută [3, 13, 14]. Pacienții trebuie instruiți și responsabilizați în ceea ce privește importanța practicării igienei orale corecte, consecvente, a tehnicilor corecte de igienă orală, precum și riscurile aportului frecvent de produse pe bază de zahăr. Detectarea elevilor cu carioreceptivitate crescută este o altă componentă a activității profilactice și constă în intensificarea metodelor de prevenție și creșterea frecvenței controalelor de rutină la acești pacienți [1, 2, 10].

Prin susținerea unor campanii și programe de profilaxie dentară începând de la o vârstă cât mai fragedă, se asigură instruirea corectă a populației tinere asupra noțiunilor de igienă orală și modalităților de menținere a sănătății orale. Nivelul educațional al părinților este deosebit de important în prevenirea afecțiunilor orale la copil și a intervenției la timp, evitând complicațiile patologiei orale ce au impact negativ asupra dezvoltării armonioase a copilului.

Concluzii

Un prim motiv de îngrijorare pentru sănătatea orală a copiilor din mediul rural îl reprezintă faptul că 20% din subiecții chestionați nu au fost niciodată la o vizită în cabinetul de medicină dentară.

Motivul principal al prezentării la dentist în mediul rural este durerea (46%), pe când în mediul urban aceasta reprezintă 22%. În ceea ce privește controlul periodic, 32% dintre elevii

chestionați în mediul urban s-au prezentat la dentist pentru acest motiv, comparativ cu doar 2% din elevii proveniți din mediul rural, ceea ce semnaleză necesitatea acută a implicării cadrelor medicale în educația și promovarea sănătății orale, atât în mediul urban, cât, mai ales, în mediul rural.

Niciun elev din rural nu declară că a învățat tehnica de periaj de la medicul dentist, situație regăsită în pondere foarte mare și în declarațiile copiilor din lotul studiat aparținând mediului urban.

Fetele din loturile din urban și rural declară o frecvență mai ridicată a aplicării periajului dentar și este alarmant că 14% din subiecții din școala din mediul rural declară că se spală pe dinți ocazional, iar 8% se spală de 3 ori pe săptămână.

Numărul subiecților din mediul urban care declară că se spală de două ori pe zi pe dinți este aproape dublu față de numărul celor din mediul rural.

Majoritatea celor care se spală periodic pe dinți folosesc tehnici incorecte de periaj și declară că nu acordă nici timp suficient periajului dentar, jumătate dintre ei schimbându-și peria doar în momentul când aceasta se uzează.

Peste două cincimi dintre cei chestionați nu folosesc mijloace auxiliare de igienizare (42%). În mediul urban, cel mai uzitat mijloc auxiliar de igienizare în rândul copiilor participanți la studiu este apa de gură (36%), pe când în mediul rural, aceștia folosesc scobitorile în proporție de 30%.

Studiul a relevat un nivel redus de cunoștințe privind igiena cavității bucale în profilaxia afecțiunilor buco-dentare, mai accentuat la elevii școlii din mediul rural și la genul masculin și o redusă implicare în acțiuni profilactice stomatologice a personalului medical, educatorilor, părinților.

Alimentele cu potențial cariogen crescut sunt servite de către elevi între mese în proporție de 94%. O diferență importantă care reiese din studiu este faptul că două treimi dintre copiii chestionați în mediul urban consumă glucide minim o dată pe zi, pe când două treimi dintre elevii chestionați aparținând mediului rural consumă glucide săptămânal sau rar. Astfel, subiecții din mediul urban au declarat indirect o frecvență mult mai crescută a

consumului de alimente dulci, indiferent de gen.

Puțini copii se spală pe dinți după consumul de alimente cariogene, ceea ce duce cu siguranță la o creștere a incidenței cariei dentare, aspect nefavorabil pentru viitoarea sănătate orală a indivizilor. Procentajul celor care declară că nu se spală deloc pe dinți este aproximativ același atât în mediul rural (36%), cât și în mediul urban (38%).

Studiul relevă nevoia stringentă de programe specifice de educație pentru sănătate orală, profilaxie și dispensarizare constantă, adaptate vârstei și riscului carios individual, alături de necesitatea creșterii implicării personalului medical în formarea de obiceiuri sanogenetice în rândul copiilor și adolescenților.

Bibliografie:

- [1] Badea ME, Ducea D. Premisele necesare unei igiene orale individuale optime, *Arta stomatologică*, 1997
- [2] Badea ME, Avram R. Actualități în profilaxia cariei dentare, Ed. Medicală Universitară "Iuliu Hațieganu", Cluj-Napoca, 2002
- [3] Cuculescu M. Prevenție primară în carie și parodontopatii, Ed. Didactică și Pedagogică R.A, București, 2010
- [4] Dănilă I, Vatman R, Iliescu A, Ungureanu C. Profilaxie stomatologică, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1998
- [5] Godoroja P, Spinei A, Spinei I. Stomatologie terapeutică pediatrică, Centrul Editorial-Poligrafic Medicina, Chișinău, 2003
- [6] Grivu O, Podariu A, Băilă A, Pop I. Prevenție în stomatologie, Ed. Mirton, Timișoara, 1995
- [7] Jackson SL, Vann WF, Jr, Kotch JB, Pahel BT, Lee JY. Impact of poor oral health on children's school attendance and performance. *Am J Public Health*. 2011; 101(10):1900–1906.
- [8] Mesaroș M, Muntean M. Medicină dentară pediatrică, Ed. Medicală Universitară "Iuliu Hațieganu", Cluj-Napoca, 2016
- [9] Munteanu A., Luca R., Farcașiu C., Stanciu I. A., & Farcașiu T. A. (2015). Evaluarea cunoștințelor părinților privind periajul dentar la copiii preșcolari. *Romanian Journal of Stomatology*, 61(4).
- [10] Muntean A, Mesaros As, Festila D, Mesaros M. Modern management of dental decay in children and adolescents - a review. *Clujul Medical*. 2015;88(2):137-139.
- [11] Pahel BT, Rozier RG, Stearns SC, Quiñonez RB. Effectiveness of preventive dental treatments by physicians for young Medicaid enrollees. *Pediatr*. 2011; 127(3): 682–689
- [12] Powell LV. Caries predictor: a review of the literature. *Community Dent Oral Epidemiol*. 1998; 26(6):361–371.
- [13] Wilkins EM, Wyche C. *Clinical practice of the Dental Hygienist*, Boston, 2004
- [14] Zukanovic A. Caries risk assessment models in caries prediction. *Acta Medica Academica*. 2013; 42 (2): 198–208.